

ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΩΓΡΑΦΙΑ- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ

κ. ΦΟΥΤΑΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

*ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΤΕ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑΣ & ΓΕΩΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΤΕ*

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Κεντρικής Μακεδονίας» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ανθρωπογεωγραφία –
Οικονομική του χώρου
3.2 Θεωρίες του τόπου εγκατάστασης της
γεωργικής παραγωγής

Κακδέρη Χριστίνα
Μάθημα 3^ο Σέρρες, 06.12.'10

Το μοντέλο αγροτικών χρήσεων γης του von Thünen

Ο **von Thünen**(1783-1850), ένας Πρώσος κτηματίας, στην εργασία που δημοσίευσε το 1826 με τίτλο 'Μια Απομονωμένη Κατάσταση', διατύπωσε το πρώτο μοντέλο χωροθέτησης και οργάνωσης των αγροτικών χρήσεων γης γύρω από μια πόλη.

Η προσέγγιση αυτή αποτέλεσε την πρώτη προσπάθεια ανάπτυξης μιας συστηματικής μεθοδολογικής ανάλυσης του προβλήματος της εγκατάστασης της οικονομικής δραστηριότητας.

Το μοντέλο αγροτικών χρήσεων γης του von Thünen

- Σκοπός της εργασίας του Thünen ήταν να ερμηνεύσει τις γενικές αρχές που καθορίζουν τις τιμές των γεωργικών προϊόντων και τον τρόπο με τον οποίο αυτές οι τιμές καθορίζουν στη συνέχεια τη γεωργική παραγωγή σε οποιοδήποτε κομμάτι της γεωργικής γης.
- Θεμελιωτής των θεωριών του τόπου εγκατάστασης.

Βασικές υποθέσεις

- Η πόλη βρίσκεται στο κέντρο μιας αγροτικής περιοχής, σε μια 'απομονωμένη κατάσταση'.
- Η αγροτική γη είναι απόλυτα ομοιογενής.
- Η μετακίνηση είναι το ίδιο εύκολη προς κάθε κατεύθυνση.
- Η τιμή για κάθε προϊόν είναι σταθερή.
- Οι αγρότες σκέφτονται ορθολογικά επιδιώκοντας μεγιστοποίηση του κέρδους
- Το **κόστος μεταφοράς** είναι ανάλογο της απόστασης.

Κατασκευή του μοντέλου

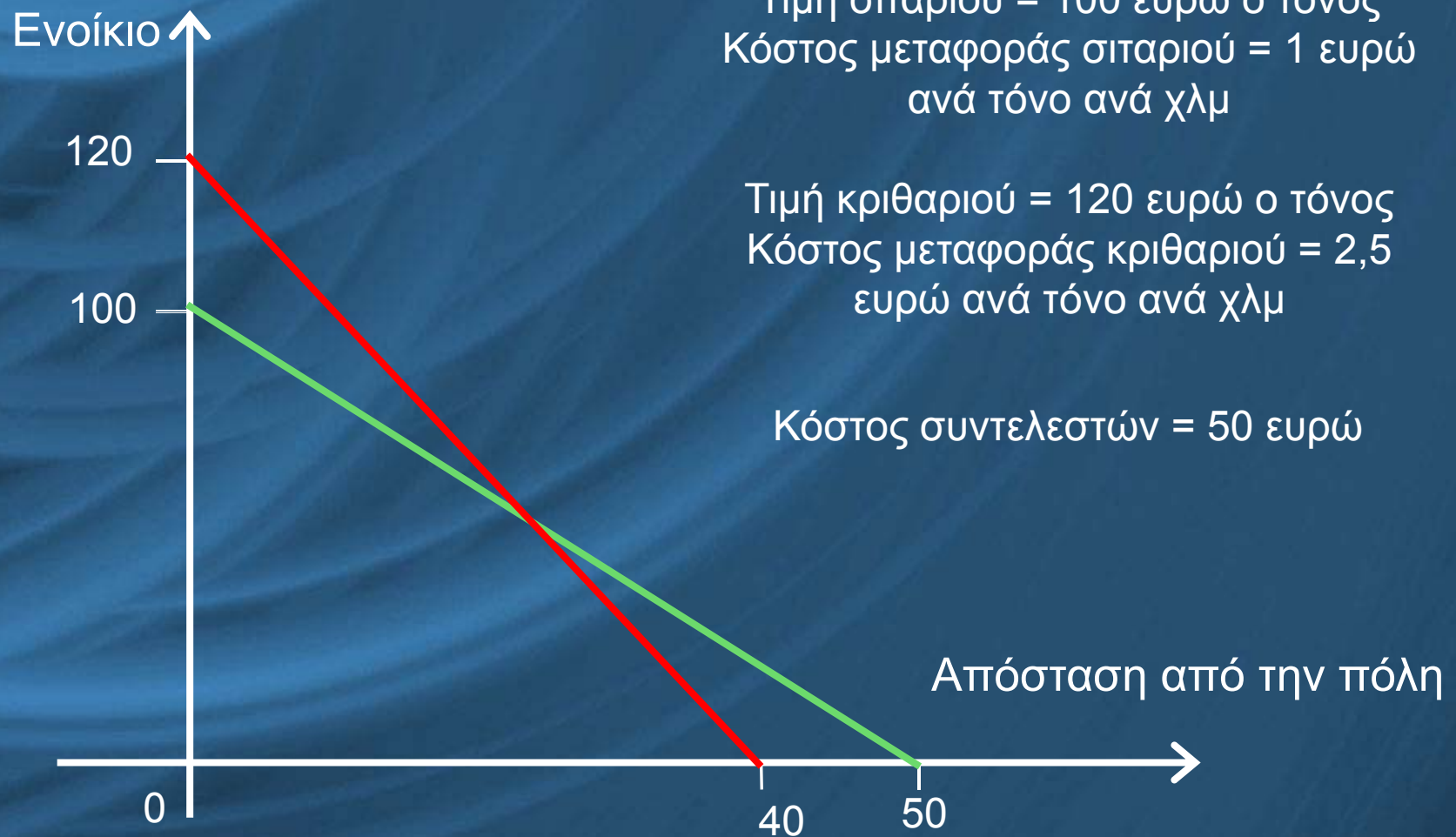
Τιμή σιταριού = 100 ευρώ ο τόνος
Κόστος μεταφοράς = 1 ευρώ ανά
τόνο ανά χλμ
Κόστος συντελεστών = 50 ευρώ

Απόσταση από την πόλη

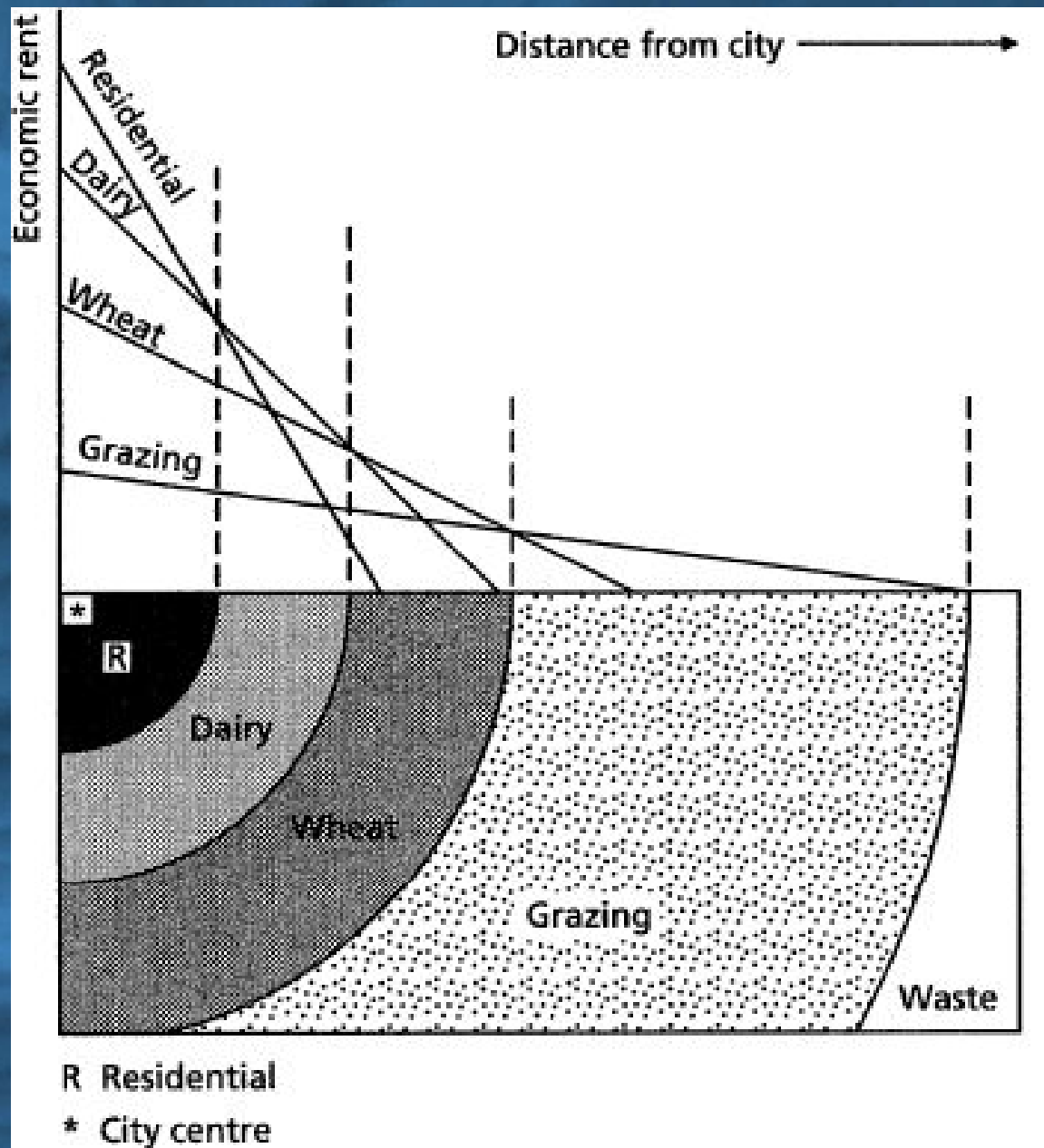
- Χωροθετική πρόσοδος ανά μονάδα εδάφους = έσοδα ανά μονάδα εδάφους – πληρωμές για άλλους συντελεστές ανά στρέμμα – κόστη μεταφοράς ανά στρέμμα
- Χωροθετική πρόσοδος ανά μονάδα έκτασης x έκταση γης = έσοδα – πληρωμές για συντελεστές εκτός γης – κόστη μεταφοράς.

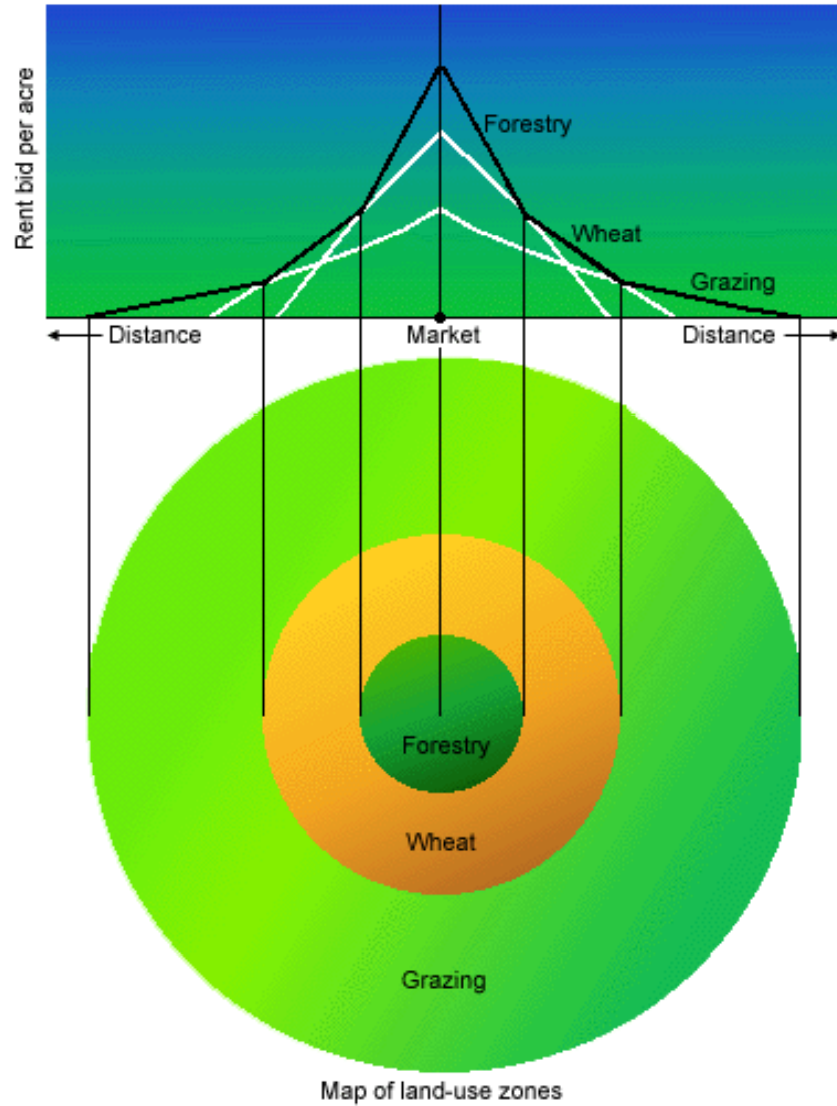
Ανταγωνιστικές χρήσεις

Η έννοια της οικονομικής – χωροθετικής προσόδου

- Ο Thünen εισήγαγε την έννοια της οικονομικής – χωροθετικής προσόδου, που διαφέρει από τη γεωπρόσοδο ως προς το ότι για τον υπολογισμό της λαμβάνονται υπόψη τα «κόστη ευκαιρίας», δηλαδή τα κόστη που θα μπορούσαν να προκύψουν από τη χρησιμοποίηση της γης με διαφορετικό τρόπο.

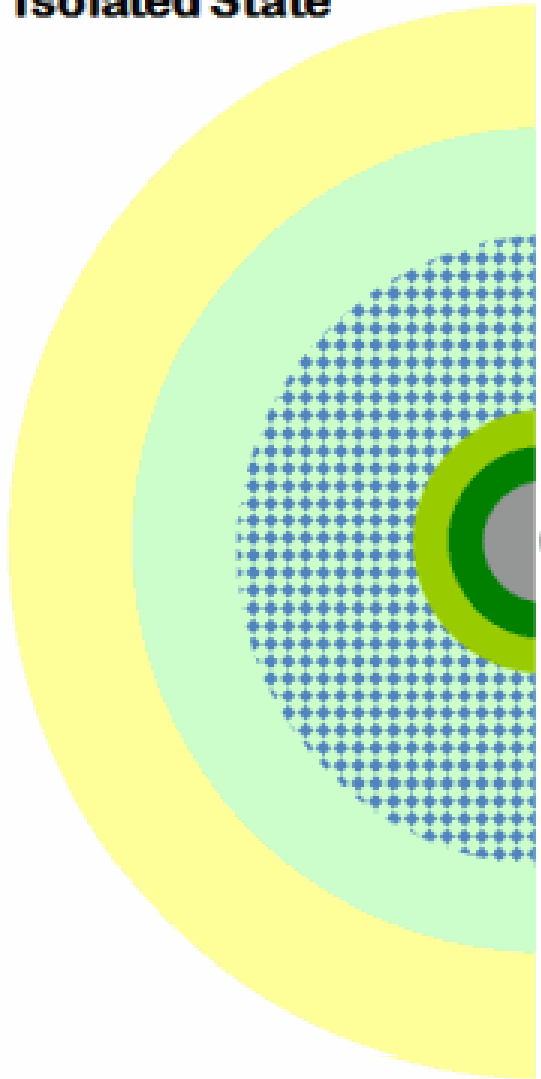

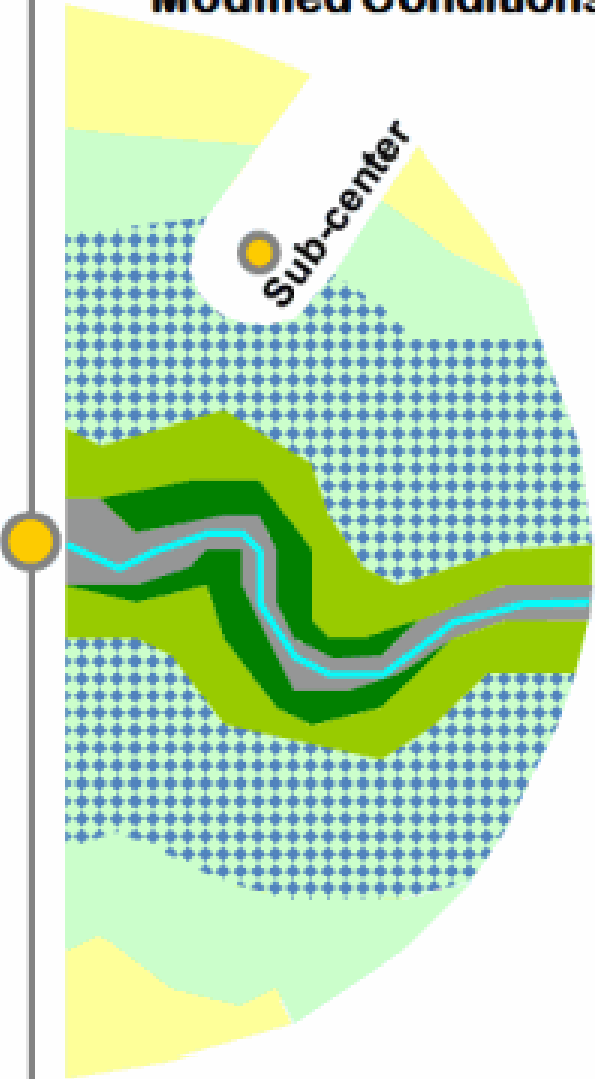
FIGURE 6-4: Hypothetical Rent Gradients and Land-Use Zones

Isolated State

Modified Conditions

- Central city
- Navigable river
- Market gardening and milk production
- Firewood and lumber production
- Crop farming without fallow
- Crop farming, fallow and pasture
- Three-field system
- Livestock farming

Προβλήματα του μοντέλου

- 1) Η μέθοδος που χρησιμοποιείται για να συγκροτηθεί το μοντέλο βασίζεται περισσότερο σε γενίκευση παρά σε αφαίρεση, ενώ οι διάφοροι παράγοντες που χρησιμοποιεί μπορούν να ενσωματωθούν στην ερμηνεία μόνο αφού ποσοτικοποιηθούν.
- 2) Βασίζεται σε μια σειρά από «ηρωικές υποθέσεις», με τις οποίες καταλήγει τελικά να μελετά έναν κόσμο που καμία σχέση δεν έχει με την πραγματικότητα.

Προβλήματα του μοντέλου

- 3) Είναι ένα μοντέλο μερικής ισορροπίας, απομονώνει δηλαδή, μια ή περισσότερες μεταβλητές για να τις εξετάσει αναλυτικότερα. Αγνοεί άλλες σχέσεις που μπορεί να συνυπάρχουν.
- 4) Αγνοεί πλήρως μη οικονομικούς παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν τις αποφάσεις παραγωγής, όπως, για παράδειγμα υποκειμενικούς ή θεσμικούς παράγοντες.

Προβλήματα του μοντέλου

- 5) Η εμπειρική αξιοπιστία του μοντέλου είναι περιορισμένη. Υπάρχουν ωστόσο, εμπειρικές μελέτες αναφερόμενες στον προηγούμενο αιώνα, που έδειξαν ότι οι ομόκεντροι κύκλοι του Thünen δημιουργούνται ακόμα και όταν υπάρχουν διαφορές στη μορφολογία του εδάφους.
- 6) Το μοντέλο δεν είναι επιχειρησιακό, γιατί, εκτός των άλλων, δεν αναφέρεται στον πραγματικό κόσμο αλλά σε έναν ορθολογικό.

Η εξάρτηση από το μεταφορικό κόστος

- Ο Thünen στήριξε την ανάλυσή του για την αγροτική χρήση γης στην υπόθεση ότι η γεωπρόσοδος καθορίζεται βασικά από το μεταφορικό κόστος.
- Ωστόσο, στην πραγματικότητα φαίνεται να εξαρτάται και από άλλους παράγοντες όπως:
  - Η μαζική επέκταση των πόλεων σε αγροτικές περιοχές προκαλεί κερδοσκοπία στην αγορά αυτών
  - Η χρήση εδάφους για κατοικίες
  - Η επίδραση της αστικής απασχόλησης στην αγροτική